

Інтернет сприяє навчальній кооперації між викладачами та студентами. Щодня проводяться сотні та тисячі онлайн-семінарів, десятки тисяч студентів переглядають лекції, не виходячи з дому.

Такі інтернет-майданчики, як Coursera, Udacity та Edx дозволяють безкоштовно проходити курси з цікавих студенту дисциплін. Все, що треба — зареєструватися та розпочати навчання. Проте ці програми вимагають від студента періодичного виконання завдань, а також регулярного прослуховування лекцій (все, як у житті). Модулі та контрольні необхідно виконувати справно та успішно, інакше доведеться розпочинати курс від самого початку.

Однак існують й інші способи отримати освіту «тут і зараз», без додаткових капіталовкладень та іноді навіть без реєстрації. Деякі навчальні курси для зручності студентів завантажують на YouTube та iTunes. Такий підхід робить навчання ненав'язливим з одного боку та доступним широкій аудиторії — з іншого.

Щоб не загубитися у величезній кількості курсів, було систематизовано 550 найцікавіших і найкорисніших програм, що розподілились за галузями знань та університетами. Знайти те, що потрібно сам Вам, можна за наступним посиланням:

<http://www.openculture.com/freeonlinecourses>.

Тут представлені такі університети, як UC Berkeley, Harvard, Oxford University, Stanford, University of Western Sydney, Yale University, MIT тощо.

У студента є широкий вибір матеріалів для вивчення. Назви дисциплін представлені у алфавітному порядку, від археології до філософії. Прокрутивши коліщатко миші донизу, можна побачити програми з таких галузей знань: економіка, дизайн, мистецтво та архітектура, історія, біологія, журналістика, кіно, література, право, лінгвістика та багато інших.

Щоб мати уявлення, як виглядає програма з тієї чи іншої дисципліни, можна навести риклад курсу бізнес-спрямування:

Business

- **Entrepreneurship and Business Planning** — iTunes — Feed — Mark Juliano, Carnegie Mellon
- **Introductory Probability and Statistics for Business** — YouTube — iTunes — Fletcher Ibsen, UC Berkeley
- **Marketing 321** — iTunes — Elaine Daussy, Texas A&M
- **Supply Chain Management & Logistics: An introduction to Principles and Concepts** — iTunes — Richard Wilding, Cranfield University
- **Technology Entrepreneurship** — YouTube — iTunes — Chuck Eesley, Stanford.

Все, що треба — обрати тему, що Вас зацікавила та перейти за посиланням для перегляду дисципліни на YouTube або iTunes.

Утім, така освітня свобода має і свої недоліки. По-перше, вибір лекцій варіюється від дисципліни до дисципліни — одні більш наповнені матеріалом, інші — чекають на укрупнення та доукомплектування.

По-друге, проходження навчального курсу нічим не підтверджується (у тій же Coursera є можливість отримати платний сертифікат).

Проте, навчання — це, в першу чергу, особиста справа кожного. Наявність у вільному доступі подібних курсів ще раз підтверджує, що можливості для саморозвитку в сьогоdnішньому суспільстві просто безмежні. Кожен, хто бажає вдосконалюватись і розвиватись, має всі можливості для цього. Особливо приємним є той факт, що тенденція переходу освіти у відкритий доступ лише набирає обертів — це ще один наш крок назустріч новому, розумному майбутньому.

*Туровський О.Л., к.т.н., доцент
кафедри регіональної економіки*

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Економічні і соціальні процеси які на сучасному етапі спостерігаються в Україні, значною мірою змінюють характер праці спеціалістів у сфері управління, економіки та виробництва.

Змінюються відповідно і вимоги до підготовки кадрів. Серед найголовніших — вимоги розвитку спеціаліста творчого, ініціативного, який має організаторські навички і вміння спрямовувати діяльність свого підрозділу на вдосконалення технологічного процесу шляхом запровадження у практику нових досягнень наукової і технічної думки. Неодмінною умовою виконання цієї вимо-

ги є широке залучення студентів вищих навчальних закладів до науково-дослідної роботи, безпосереднє включення їх до сфери наукового життя.

Оскільки головним завданням вищих навчальних закладів є підготовка спеціалістів для народного господарства, то найважливішим (і характерним для вищої школи) питанням здійснення науково-дослідної діяльності було і залишається питання про її вплив на навчальний процес. У цьому полягає основна особливість організації науки у вищій школі.

Науково-дослідницька діяльність студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання спеціалістів з вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу.

Досвід свідчить, що розвиток наукових досліджень безпосередньо впливає на якість навчального процесу, оскільки вони змінюють не лише вимоги до рівня знань студентів, а й сам процес навчання і його структуру у вищій школі, підвищуючи ступінь підготовленості майбутніх спеціалістів, їхній творчий практичний кругозір. Саме у навчальному закладі важливо прищепити студентам смак до наукових досліджень, привчити їх уже на цьому етапі мислити самостійно.

Як свідчить практика, залучення до наукової роботи в межах певних дисциплін робить для студентів дисципліни, які вивчаються, предметними, стимулюючи їх засвоєння. Студенти не лише отримують найновішу наукову практичну інформацію від викладачів на лекційних і семінарських заняттях, лабораторних роботах і виробничих практиках (особливо старшокурсники), а й беруть участь у наукових дослідженнях. У свою чергу, результати науково-дослідної роботи студентів можуть відобразитися в нових курсах, лекціях і практичних (семінарських) заняттях.

Отже, підвищення ефективності вузівських науково-дослідних робіт, залучення до їх виконання студентів підвищують і якість підготовки спеціалістів вищої кваліфікації. За рахунок цього вузівська наука має можливість омолоджувати наукові кадри, оскільки приплив молодих учених здійснюється постійно. Ця особливість дає великі переваги вищій школі як з точки зору розвитку самих досліджень, так і з точки зору підготовки наукових кадрів. Тому специфіка роботи вищих навчальних закладів потребує не простого, а органічного поєднання навчально-виховної і науково-дослідної роботи викладачів, аспірантів і студентів. Типовими у цій галузі є інтеграція і подальша спеціалізація наукової діяльності та прискорення темпів її розвитку. При цьому наявність кафедр і спеціальностей різних профілів і напрямів створює можливість проведення комплексних досліджень.

Цілеспрямоване виконання наукових досліджень у гуртках студентського наукового товариства, аспірантів і молодих учених у вищому навчальному закладі сприяє формуванню всебічно розвиненої особистості фахівця, науковця.

У вищих навчальних закладах часто отримують розвиток наукові дослідження на стику наук (наприклад, економіки і менеджменту, бухгалтерського обліку та економіки, маркетингу і менеджменту, туризму і готельного господарства). Це дає певну перевагу науковим дослідженням, оскільки при всій складності і різноманітності сучасного світу багатоплановість і комплексність відіграють усе вагомішу роль. Як відомо, інститути, університети мають можливість створювати колективні форми різних підрозділів — такі, як міжкафедральні і міжфакультетські об'єднання, формування спільних груп для виконання тієї чи іншої дослідної роботи тощо.

Науково-дослідницька діяльність студентів повинна включати в себе два взаємопов'язані напрями:

— навчання студентів елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості;

— наукові дослідження, що здійснюють студенти під керівництвом професорів і викладачів за загально-кафедральною, загально-факультетською чи вузівською науковою проблемою.

Зміст і структура науково-дослідницької діяльності студентів забезпечує послідовність засобів і форм її проведення відповідно до логіки навчального процесу, зумовлює наступність її від курсу до курсу, від кафедри до кафедри, від однієї дисципліни до іншої, від одних видів занять до інших.

Поступове зростання обсягу і складності набутих студентами знань, умінь, навичок у процесі виконання ними наукової роботи забезпечує вирішення таких основних завдань:

- формування наукового світогляду, оволодіння методологією та методами наукового дослідження;
- надання допомоги студентам у прискореному оволодінні спеціальністю, досягненні високого професіоналізму;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань;
- прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідної роботи;
- розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній роботі;
- розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- створення та розвиток наукових шкіл, творчих колективів, виховання у вузі резерву вчених, дослідників, викладачів.

Загалом науково-дослідницька діяльність студентів вищого навчального закладу здійснюється за основними напрямками:

- науково-дослідна робота, що є складовою навчального процесу і обов'язкова для всіх студентів (написання рефератів, підготовка до семінарських занять, підготовка і захист курсових, дипломних робіт, виконання завдань дослідницького характеру в період виробничої практики на замовлення підприємств тощо);
- науково-дослідницька робота студентів поза навчальним процесом.
- Нею передбачається:
  - участь у наукових гуртках, виконанні госпрозрахункових наукових робіт у межах творчої співпраці кафедр, факультетів;
  - робота в студентських інформаційно-аналітичних, юридичних консультаціях, туристських фірмах, перекладацьких бюро тощо;
  - рекламна, лекторська діяльність;
  - написання тез наукових доповідей, публікацій тощо.

Це дає змогу студентам у курсових роботах із загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін використовувати елементи наукових досліджень у формі наукового пошуку, готувати огляд літератури і розробляти пропозиції, що містять елементи новизни з теми роботи; узагальнювати передовий практичний досвід, застосовувати економіко-математичні методи, комп'ютерну та організаційну техніку, інформаційні технології.

Проблеми наукового пошуку відображені у курсових роботах студентів, мають знайти своє продовження у дипломній роботі, а також бути частиною наукової тематики відповідної кафедри.

У дипломній роботі повинні мати місце елементи дослідницького пошуку, що характеризує здатність і підготовленість студента теоретично осмислити актуальність обраної теми, її науково-прикладну цінність, можливість проведення самостійного наукового дослідження і застосування отриманих результатів у практичній діяльності базового підприємства, за матеріалами якого виконувалось дослідження.

Найбільшої ефективності підготовка студента до засвоєння методики наукових досліджень може досягнути тоді, коли тематика дипломних робіт тісно пов'язана з тематикою науково-дослідних робіт кафедри, з інтересами підприємства, на базі якого студент виконує дипломну роботу та є частиною госпродовірної науково-дослідної тематики кафедри, факультету вищого навчального закладу.

Таким чином, впровадження елементів методики наукових досліджень у процес підготовки студента, надання студентам практичних навичок щодо ходу їх здійснення може бути достатньо ефективною умовою для підготовки високо кваліфікованих фахівців, здатних у майбутньому вирішувати широке коло завдань у виробничій, економічній і суспільній сфері.

*Турчина В. М., асист.,
кафедра управління персоналом та економіки праці*

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ПРОЦЕСІ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Нове покоління студентів відрізняється високою мобільністю та розвинутими адаптивними здібностями до використання комп'ютерної техніки та різноманітних програм. Їх людський капітал значною мірою формується під впливом перегляду відео матеріалів, а не сприймання інформації на слух або в результаті читання, як це відбувалось з попереднім поколінням студентів. Саме тому вважаємо, що використання нових інформаційних систем і технологій є обґрунтованим у процесі передачі економічних знань і формування необхідних професійних компетенцій.

До того ж зміст майбутньої професійної діяльності економістів усіх напрямів сьогодні значною мірою пов'язаний з роботою зі спеціалізованими програмами, що використовуються для збереження та обробки фактичних даних та іншої інформації; систематизації даних і формування звітності; забезпечення наочності інформації, що доноситься до власників, співробітників організації, керівництва, представників партнерських організацій або з числа замовників, клієнтів, споживачів.

Таким чином, у процесі навчання викладачі мають змогу запропонувати студентам використання інформаційних систем у таких формах:

1. Виконання окремих завдань у спеціалізованих професійних програмах. Так, наприклад, для таких наук, як «Управління персоналом», «Економіка праці та соціально-трудова відносини» до-